

מ"י 54728/04/13 - מדינת ישראל נגד אריה לנצברג

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

מ"י 54728-04-13 מדינת ישראל נ' לנצברג

בפני כב' השופט איתי הרמלין

מדינת ישראל

נגד

אריה לנצברג

החלטה

השאלה הניצבת בפני היא האם בהסכמתו של חשוד מוסמך בית המשפט להאריך מעבר לתקופות הקבועות בחוק את משכו של איסור יציאה מן הארץ שהוטל עליו כתנאי לשחרורו ממעצר.

1. ביום 29.4.2013 שוחרר המשיב ממעצרו על ידי בית משפט השלום בתל אביב. בית המשפט קבע מספר תנאים לשחרורו של המשיב, ובהם ערבויות כספיות וכן איסור יציאה מן הארץ.

2. בטרם חלפו 180 יום מיום השחרור ממעצר האריך בית המשפט את תוקפם של הערובה ושל תנאי השחרור ממעצר ב-180 יום נוספים, ובטרם סיומה של תקופה זו האריך את התקופה ב-90 יום נוספים. זאת, בהתאם לגבולות סמכותו של בית המשפט הקבועים בסעיף 58 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות

עמוד 1

אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

3. בטרם הסתיימה תקופת ההארכה השנייה של הערבויות ושל תנאי השחרור הגישה הפרקליטות ביום 21.7.2014 בקשה להארכה נוספת של תוקפן של הערבויות ושל תנאי השחרור ממעצר. כיוון שאין מחלוקת כי מוצו תקופות ההארכה הקבועות בסעיף 58 לחוק, ביססה הפרקליטות את בקשתה על שלושה - הסכמתו של החשוד עצמו לבקשה, החלטתו של בית המשפט העליון בע"פ 5025/08 **שמואל אורי נ' מדינת ישראל** להוראות סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ).

4. ההחלטה בע"פ 5025/08 **שמואל אורי נ' מדינת ישראל**, שעליה הסתמכה המבקשת, עוסקת בערבויות לחילוט רכוש לפי סעיף 136 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. סעיף קטן ב' לאותו סעיף קובע כי בית המשפט מוסמך לקבוע ערבויות לפי סעיף זה עוד בטרם הגשת כתב אישום, אך תוקפו של הצו הקובע את הערבויות יפוג אם לא הוגש כתב אישום בתוך 90 יום. בהחלטתו הקצרה בעניין **אורי** קבע השופט אדמונד לוי כי בהסכמת החשוד ניתן להאריך את משכו של הצו הקובע את משכן של הערבויות מעבר לתקופת 90 הימים הקבועה בחוק. השופט לוי מסביר בהחלטתו כי מדובר בויתור מרצון ומדעת על זכותו של החשוד להשתמש ברכושו, ומכך שואב בית המשפט את סמכותו להאריך את משכו של הצו הקובע את הערבויות בבחינת מתן תוקף להסכמה בין הצדדים.

5. אף כי ניתן להרהר אחר ההחלטה בעניין **אורי** ואלי גם על זהות הסוגיות הארכתי ביום 21.7.2014, לאחר התלבטות, את תוקפן של הערבויות הכספיות שהוטלו על המשיב עם שחרורו מן המעצר. זאת, לנוכח הצטברותם של שלושה מרכיבים - החלטתו של השופט לוי בעניין **אורי**, שניתנה בערכאה שההלכות הנקבעות בה מחייבות בית משפט זה, הסכמתו של המשיב לבקשה והעובדה שהוא מיוצג על ידי עורכת דין.

6. בצד הארכת תוקפן של הערבויות הכספיות ביקשתי התייחסותם של הצדדים לשאלה מה מקור סמכותו של בית המשפט להאריך את משכו של איסור היציאה מן הארץ שהוטל על המשיב.

7. בא כוחה של המבקשת, עו"ד אסף עיסוק מפרקליטות מיסוי וכלכלה, השיב כי ניתן לגזור גזירה שווה בין הוויתור הקנייני שבו עסקה **ההחלטה בעניין אורי** לבין סוגיית עיכוב היציאה מן הארץ, כך עשו לדבריו גם בתי המשפט במספר מקרים דומים. עו"ד עיסוק מוסיף ומציין כי הזכות לצאת מן הארץ היא אמנם זכות יסוד חוקתית המוגנת על ידי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, אך היא אינה זכות מוחלטת. לבסוף הפנה עו"ד עיסוק את תשומת הלב להוראות סעיף 3 לחסד"פ, שלפיהן בכל עניין של סדר דין שאין בעניינו הוראה בחוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו כטובה ביותר לעשיית צדק.

8. באת כוחו של המשיב, עו"ד נויט נגב, השיבה כי אין היא מחווה דעה על הניתוח המשפטי של

המבקשת, אך היא שבה ומביעה את הסכמת המשיב להארכת משכם של תנאי השחרור.

9. לאחר שעיינתי בטיעונים, החלטתי לדחות את הבקשה להאריך את משכו של איסור היציאה מן הארץ. זאת, כיוון שאינני מוסמך להאריכו.

10. הזכות לצאת מן הארץ היא זכות יסוד חוקתית, המוגנת על ידי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. זאת, בהיותה חלק מן הזכות לחירות ולחופש תנועה, שהיא אחת החירויות הבסיסיות ביותר והחשובות ביותר. בהתאם להוראות חוק היסוד אין לפגוע בזכויות המעוגנות בו אלא לפי חוק ומכוח הסמכה מפורשת בחוק. והנה, סעיף 58 לחוק המעצרים קובע מגבלה מפורשת על סמכותו של בית המשפט להאריך תוקפם של תנאי שחרור (ובניהם גם איסור יציאה מן הארץ כפי שנקבע במקרה זה). אין כל מחלוקת שבמקרה זה מיצה בית המשפט את סמכותו לפי הסעיף. די בכך כדי לקבוע כי אינני מוסמך להאריך את איסור היציאה מן הארץ.

12. ההחלטה בעניין אורי עוסקת בסוגיה של ערבויות קנייניות. אינני מוצא בהחלטה זו משום הסמכה לפגוע בחופש התנועה של אדם במקום שהחוק אינו מסמיך אותי לפגוע בחירות חשובה זו.

13. גם הסכמתו של חשוד אינה מקנה לבית המשפט סמכות לפגוע בחירותו מעבר למה שמסמיך הדין את בית המשפט. לשם השוואה, כאשר מתייצבים תובע ונאשם ומציגים בפני בית המשפט הסדר טיעון הכולל הטלת עונש מאסר שתקופתו גדולה מן העונש המקסימלי הקבוע בחוק, אין בית המשפט מוסמך לאמץ את ההסדר. יובהר כי אינני עוסק כאן בשאלה לאילו הסכמות יכול חשוד להגיע עם גופי אכיפת החוק. שאלה זו חורגת ממסגרת הדיון. כל עניינה של החלטה זו הוא בסמכותו של בית המשפט לשלול חירותו של אדם בנסיבות שבהן אנו עוסקים. אזכיר בהקשר זה כי אישורה של הבקשה שהוגשה לי משמעותה אינה שהחשוד מסכים שלא לצאת מן הארץ, אלא שבית המשפט אוסר עליו לצאת מן הארץ. בנסיבות העניין אינני מוסמך להטיל איסור כזה.

14. אינני מוצא גם כל רלבנטיות להוראת סעיף 3 לחסד"פ, שעניינו בסוגיה של סדר דין שאינה מוסדרת בחוק, שהרי בענייננו מדובר בסוגיה המוסדרת בחוק. מעבר לכך, אני סבור שכלל לא ניתן להתייחס לשאלה שבה עוסקת החלטתי זו כסוגיה של סדרי דין במובנו של אותו סעיף. לא בפרוצדורה ענייננו כאן אלא בגבולות הסמכות של בית המשפט לפגוע בחירות.

15. השורה התחתונה היא כאמור שאני דוחה את הבקשה להארכת משכו של איסור היציאה מן הארץ שהוטל על המשיב.

ניתנה היום, 26 יולי 2014, בהעדר הצדדים.